

Danıştay 15. Dairesi'nin Karar Gerekçeleri

Bilindiği üzere, 03.08.2010 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmelik ile muayenehaneler için milat niteliği taşıyan değişiklikler yapılmıştır. Muayenehanelerde serbest meslek icrasını neredeyse olanaksız hale getiren fiziksel, teknik ve idari düzenlemelerle, muayenehanelerin açılması veya açık muayenehanelerin faaliyetine devam etmesi şansa kalmıştır. Kapı genişliğinden merdiven sahanlığına; asansörden depreme dayanıklılık raporuna kadar birçok düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenlemelerin iptali istemiyle İzmir Tabip Odası ve TTB tarafından birçok dava açılmıştır. Bilindiği üzere, 03.08.2010 tarihinde başlayan ve 21.03.2014 tarihli yönetmelik değişikliğine kadar devam eden süreçte, Danıştay, yönetmeliklerin birçok maddesi ile ilgili yürütmenin durdurulması kararı vermiş; yargı kararlarının da etkisiyle yönetmelik birçok defa değiştirilmiştir.

Yargı kararlarının ve bu alanda yapılan mücadelenin de etkisiyle birçok konuda ilerleme sağlanmıştır. 03.08.2010 tarihli yönetmelik değişikliğinin iptali istemiyle İzmir Tabip Odası tarafından açılan davada, Danıştay 15. Dairesi esasa ilişkin gerekçeli kararını tamamlamış ve bu karar tarafımıza tebliğ edilmiştir.

Danıştay 15. Dairesi tarafından verilen karar, birçok noktadan önem taşımaktadır. Danıştay tarafından iptaline karar verilen bazı maddeler her ne kadar şu an yürürlükte olmasa da, gerekçeli kararda yapılan tespitler Sağlık Bakanlığı tarafından önümüzdeki dönemde yapılacak olası düzenlemeler açısından yol gösterici niteliktedir.

Danıştay, birçok madde yönünden iptal; değiştirilen bazı maddeler yönünden karar verilmesine yer olmadığı; bazı maddeler yönünden de ret kararı vermiştir.

03.08.2010 tarihinden sonra da muayenehanelerle ilgili birçok düzenleme yapılmış bu düzenlemelerle ilgili hukuksal süreçler de devam etmektedir.

Danıştay kararında yer verilen gerekçeleri özetle paylaşıyoruz.

1-) Hasta Bekleme Salonu; Tuvalet; Pansuman ve Acil Müdahale Odası; Asansör ve Merdiven; Kapı; Personel İle İlgili Düzenlemeler Hakkındaki Değerlendirmeler

Düzenlemenin yapıldığı tarihte olan mevzuat hükümlerine göre, Sağlık Bakanlığının muayenehanelerin taşınması gereken asgari tesis, hizmet ve personel standartlarını belirleme konusunda düzenleme yapmaya yetkili olduğu, Bakanlığın bu yetkileri kullanırken hizmet gereklerine ve kamu yararına uygun standartlar koyması gerektiği;

Sağlık Bakanlığı'nın sürekli kurulu niteliğinde Tıpta Uzmanlık Kurulu olduğu, bu kurulun uzmanlık ana dalları ve tıpta uzman insan gücü ile ilgili görüşler verme görevi olduğu;

Türk Tabipleri Birliği'nin tabipler arasında mesleki deontolojiyi ve dayanışmayı korumak, tabipliğin kamu ve kişi yararına uygulanıp geliştirilmesini sağlamak, meslek mensuplarının hak ve yararlarını korumak amacıyla kurulmuş kamu kurumu niteliğinde mesleki bir kuruluş olduğu, birliğin halk sağlığı ve tıp meslekleri ile ilgili meseleler için resmi makamlarla işbirliği yapmakla yükümlü olduğu;

Yönetmelikle getirilen standartların iki özel belirleme dışında tüm dallardaki muayenehaneleri kapsayacak şekilde zorunlu bir standart içerdiği;

Asgari fiziki ve tıbbi gerekliliklerin belirlenmesinin teknik bir konu olması nedeniyle bu konudaki uzmanların görüşüne başvurulması gerektiği, Sağlık Bakanlığı tarafından verilen yanıtta, söz konusu standartların diğer özel sağlık kuruluşları ve aile sağlığı merkezlerinde belirlenen standartlar dikkate alınarak belirlendiği, Bakanlıkta görevli uzman ve teknik personelin sağlık kuruluşlarının fiziki şartlarının belirlenmesi konusunda yeterli deneyime sahip olduğu, herhangi bir kurulun ve mesleki örgütün görüşüne başvurulmadığının bildirildiği;

Muayenehanelerin taşınması gereken asgari fiziki ve tıbbi gerekliliklerin oluşturulacak bilimsel kurullarda konunun uzmanlarının görüşü alınarak belirlenmesi gerekirken yeterli çalışma yapılmadan ve bütün muayenehaneler için aynı standartların uyulması zorunlu asgari standart olarak belirlenmesinin hukuka uygun olmadığı,

Uzmanlık dalları itibarıyla ihtiyaçlar ve standartlar belirlenmeden bütün muayenehanelerde en az bir sağlık personeli istihdam zorunluluğu getirilmesinin hukuka aykırı olduğuna karar vermiştir.

2-) Hasta Kayıtlarının Sağlık Bakanlığına Bildirimi Hakkındaki Değerlendirmeler

Anayasamızın 12.maddesine göre, herkesin kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahip olduğu,

Anayasanın 20.maddesinde herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkının düzenlendiği, herkesin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu, bu hakkın kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsadığı, kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği, kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenlenebileceği,

Sağlık Bakanlığı'nın tüm resmi ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarından istatistiki bilgi toplamaya yetkili olduğu,

Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 4.maddesinde, tabip ve diş tabibinin meslek ve sanatının icrası vesilesiyle öğrendiği sırları kanuni zorunluluk olmadıkça ifşa edemeyeceği,

İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin 10.maddesine göre, herkesin kendi sağlığıyla ilgili bilgiler bakımından özel yaşamına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, herkesin kendi sağlığı hakkında toplanmış herhangi bir bilgiyi öğrenme hakkına sahip olduğu,

Kişisel verinin, kimliği belirlenmiş veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilgili tüm bilgileri ifade ettiği,

Anayasa'nın 20.maddesinde kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hallerde ve kişinin açık rızasıyla işlenebileceğinin düzenlendiği,

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8.maddesine göre, herkesin özel hayatına, aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahip olduğu, bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesinin, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda zorunlu olan ölçüde ve yasayla öngörülmuş olmak koşuluyla olabileceği,

Tıbbi verilerin toplanması ve tıbbi kayıtların tutulması, AİHS 8.maddesi uyarınca özel hayatın kapsamında olduğu,

Bireylerin sağlığına ilişkin bilgiler içeren kişisel sağlık verilerinin kişisel verilerden bir kısmını oluşturduğu, kanuni dayanağı veya ilgilinin rızası olmaksızın sağlık verilerine yapılacak müdahalelerde bireylerin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı olduğu,

Kişisel verilerin korunması alanındaki ulusal ve uluslar arası düzenlemelerin temel dayanak noktalarının, kişisel verilerin korunması hakkının anayasal güvenceye kavuşturulması, kişisel verilerin temel ilkelere uygun olarak işlenmesi, kişisel verisi işlenen kişilerin haklarının kanun düzeyinde belirlenmesi oluşturduğu,

Sağlık Bakanlığı'nın herkesin sağlık durumunu takip edebilmek için gerekli kayıt ve bildirim sistemi kurulması açısından yetkisi olmakla birlikte bu yetkisinin sağlık alanına ilişkin istatistiki bilgi toplamaya ilişkin olduğu, dava konusu yönetmeliğin yürürlük tarihi itibarıyla kişisel sağlık verilerine ilişkin belirtilen ayrımı yapmadan (bulaşıcı hastalıklar ile ilgili istatistiki bilgiler dışında) kişisel sağlık verilerini isteme konusunda genel bir yetkisi olmadığı,

3-) Depreme Dayanaklılık Belgesi ve Yangın Önlemine Dair Belgelerle İlgili Değerlendirmeler

Sağlık Bakanlığı'nın muayenehanelerin taşınması gereken asgari tesis, hizmet ve personel standartlarını belirleme konusunda düzenleme yapmaya yetkili olduğu, Bakanlığın bu yetkileri kullanırken hizmet gereklerine ve kamu yararına uygun standartlar koyması gerektiği;

Muayenehane açma başvurusu sırasında istenen depreme dayanıklılık belgesi ve yangın önlemine dair belgelerin içeriği itibarıyla muayenehanenin bulunduğu binanın tamamına yönelik ve tamamını ilgilendiren unsurlar içerdiği,

(Danıştay, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 1., 4., 15., 16., 19., 20. Maddelerine atıf yaparak) Binanın sadece bağımsız bir bölümünde faaliyette bulunacak muayenehaneler açısından, binanın diğer bağımsız bölümlerini, ortak kullanım alanlarını da içine alan yani binanın tamamını ilgilendiren konularda (binanın tamamında, ilgili mevzuata uygun şekilde yangın için gerekli tedbirleri alma, tesisatı kurma ve binanın bu açıdan uygunluğunu sağlama şartı getirilmekle) muayenehane açacak kişiler açısından 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundaki diğer hükümlerin de ötesinde orantısız yükümlülük getirilmesinin hizmetin gereklerine uygun olmadığı gibi sağlık hizmetinin sunumunu da zorlaştıracak nitelikte olduğu,

4-) Muayenehane Açılışı Sırasında İstenecek Belgeler Arasında Tabip Odasına Üyelik Şartının Aranmamasına Yönelik Değerlendirmeler

6023 sayılı Türk Tabipleri Kanunu'nun 7.maddesine göre, bir tabip odası sınırları içinde sanatını serbest olarak icra eden tabiplerin bir ay içinde o il veya bölge tabip odasına üye olmak ve iyelik görevlerini yerine getirmekle yükümlü olduğu,

Serbest olarak mesleğini ifa etmek isteyen tabipler yönünden tabip odasına kayıtlı olmanın yasal bir zorunluluk olduğu, tabip odasına kayıt yolu ile Türk Tabipleri Birliğince tabiplerin deontolojiye uygun davranmaları, mesleki denetim ve yaptırımların uygulanmasının sağlanması amaçlandığı, mesleğini serbest olarak ifa etmek isteyen tabiplerden bu belgelerin istenmemesi halinde tabip odasına üye olmaksızın çalışan tabiplerin TTB tarafından saptanması ve denetimlerin mümkün olamaması konucu ortaya çıkacağı,

İlgili diğer yönetmeliklerde, bu belgenin istendiği, yönetmelikte bu belgeye yer verilmesinin hukuka aykırı olduğu değerlendirilmesine yer verilmiştir.

5-) Arşiv Birimi Yönünden Değerlendirmeler

Davacı tarafından kayıtların bilgisayar ortamında tutulması nedeniyle ayrı bir arşiv biriminin külfet olduğu ileri sürülmekte ise de, dava konusu düzenleme ile hekimler açısından tutulması zorunlu olan

protokol defteri, hastalar adına düzenlenen sağlık raporları vb. kayıtların tutulması, bunların dosyalanması, verilerin toplanması ve istatistiki değerlendirmeler ile resmi kurum ve sigorta kurumlarına yapılacak bildirimlerin hazırlanması gibi çalışmaların güvenli bir şekilde yapılabilmesinin amaçlandığı,

Ayrıca, sunulan sağlık hizmetine veya diğer hususlara ilişkin uyuşmazlıklarda ispatlama vasıtası olarak kullanılmak üzere eski tarihli bile olsa bazı bilgi ve belgelere ihtiyaç duyulabileceği, bunun sağlanabilmesi için ayrı bir odadan ziyade büyüklük şartı aranmayan bir bölümün de yeterli görüldüğü dikkate alındığında, dava konusu düzenlemenin hukuka ve hizmetin gereklerine uygun olduğu, değerlendirmelerine yer verilmiştir.

6-) Muayenehanelerin 1 yıl İçinde Değişikliklere Uyum Sağlaması Gerektiğine Yönelik Düzenleme Yönünden Değerlendirmeler

03.08.2011 tarihinde yapılan değişiklik ile bu maddenin değiştirilmesi ve srenin 03.08.2015 tarihine uzatıldığı, dava konusu maddenin değiştirilmiş olması nedeniyle bu madde hakkında karar verilmesine yer olmadığı kararı verilmiştir.

7-) Denetimler Sonucu Tespit Edilen Eksikliklerini Tamamlamayan Muayenehanelerin Faaliyetinin Durdurulacağına Dair Düzenlemeye Yönelik Değerlendirmeler

Bu düzenleme, daha sonraki yönetmelik ile değiştirildiği için bu madde hakkında karar verilmesine yer olmadığı kararı verilmiştir.